

**GMINNY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W GMINIE SOLEC - ZDRÓJ
NA LATA 2021 - 2024**

WSTĘP

Przez niepełnosprawność rozumie się trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Szacunkowo przyjmuje się, że na globie ziemskim żyje ponad miliard osób niepełnosprawnych, czyli około 15% całej ludzkości¹. Niepełnosprawność jest zjawiskiem, które dotyka nie tylko ludzi starszych – pojawia się często w życiu ludzi młodych oraz dzieci, stąd też kwestia ta winna być dostrzegana przez każdego człowieka bez względu na wiek, płeć i status społeczny.

W literaturze fachowej można spotkać różne określenia osób niepełnosprawnych, Najczęściej jednak przyjmuje się dwojakiego rodzaju kryteria uznawania kogoś za osobę niepełnosprawną, a mianowicie:

- biologiczne – uszkodzenia narządów i ich czynności, powodujące naruszenie lub obniżenie ich sprawności funkcjonowania, a co za tym idzie, obniżenie sprawności funkcjonowania całego organizmu,
- społeczne – wskazujące na konsekwencje tego uszkodzenia i obniżenie sprawności w różnych sferach życia (w rodzinie, podczas załatwiania podstawowych spraw życiowych)².

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym,
- każde ograniczenie lub niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowe dla człowieka,
- ograniczenia w pełnieniu ról społecznych – ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

W Polsce za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa utrudnia trwale lub okresowo, ogranicza bądź uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Osoby niepełnosprawne, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego),
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
3. o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Sejm RP w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych (Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 roku) stwierdza, iż zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, **osoby niepełnosprawne**

---

¹ Światowy Raport o Niepełnosprawności opublikowany przez Światową Organizację Zdrowia w 2011 roku.

² „Niepełnosprawność ruchowa. Między diagnozą a działaniem” – Paweł Wolski

mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Osoby niepełnosprawne powinny korzystać z pewnych szczególnych praw, swoistych dla tej grupy społecznej – po to, aby mogły w takim samym stopniu korzystać z praw przysługującym wszystkim ludziom³.

Wszystkie podejmowane działania powinny być zróżnicowane. Osoby niepełnosprawne mają specyficzne potrzeby ze względu na swoją niepełnosprawność. W celu poprawy ich sytuacji należy stwarzać warunki umożliwiające włączenie się lub całkowity powrót do czynnego życia. W związku z tym Gmina Solec – Zdrój pragnie podjąć starania w celu wyrównania szans tych osób we wszystkich dziedzinach życia. Działania te powinny służyć kształtowaniu, poprawie oraz ochronie warunków i jakości życia oraz wzrostu statusu społecznego osób niepełnosprawnych.

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym założeniem Programu jest podjęcie działań zmierzających do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych względem osób pełnosprawnych oraz dążenie do pełnego rozwoju tych osób. Niniejszy Program zakłada przeprowadzenie kompleksowych działań w zakresie rehabilitacji leczniczej, zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Program ma na celu określenie kierunków działań Gminy Solec – Zdrój w aspekcie szeroko pojmowanej problematyki osób niepełnosprawnych.

Program zawiera cel główny oraz cele strategiczne, w obszarze których realizowane będą szczegółowe zadania, co z kolei pozwoli na podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz zapobiegania oraz ograniczania skutków niepełnosprawności w różnych dziedzinach życia społecznego. Program będzie realizowany we współpracy z instytucjami rządowymi, samorządowymi oraz partnerami społecznymi m.in. poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację przewidzianych w nim zadań.

Celem, do którego dąży Gmina jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i ich rodzin już na etapie wystąpienia i rozpoznania niepełnosprawności oraz przez cały okres jej występowania. Wsparcie i wyrównywanie szans we wszystkich aspektach życia społecznego powinno być adekwatne do istniejących potrzeb osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Bardzo ważne jest, aby osoby niepełnosprawne i ich bliscy mieli świadomość, że nie są osamotnieni w sytuacji, w jakiej się znaleźli, że funkcjonują instytucje, z których pomocy i wsparcia mogą skorzystać. Pomoc taka powinna umożliwiać podniesienie lub odzyskanie sprawności fizycznej, usprawnienie psychiczne oraz społeczne, a jednocześnie pozwalać na optymalne przystosowanie do aktywnego udziału w życiu społecznym – oczywiście na miarę psychosomatycznych możliwości osoby niepełnosprawnej.

2. OPIS GMINY – SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Gmina Solec – Zdrój położona jest w południowo – wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Zajmuje powierzchnię 8500 ha, z czego 85% stanowią użytki rolne. Gmina liczy 5083

---

³ dr Piotr Przybysz, Główny Specjalista w BRPO z referatu wygłoszonego podczas obrad Ogólnopolskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych – 1997 r.

mieszkańców i ma charakter uzdrowiskowo – rolniczy z silnie rozwiniętą bazą turystyczną. Głównym składnikiem terapeutycznym są wody siarczkowe zawierające przede wszystkim siarkowodór oraz siarczki i wodorosiarczki soli alkalicznych. Duże stężenie (około 137 mg) związków siarki dwuwartościowej w jednym litrze wody oraz wysoka mineralizacja sprawiają, że uznaje się ją za najsilniejszą wodę leczniczą w Polsce i jedną z najlepszych w Europie. Posiada ona cenną wartość leczniczą, szczególnie w schorzeniach narządów ruchu, reumatycznych oraz ortopedyczno – urazowych. Stosowanie wód siarczkowych zalecane jest w różnych dziedzinach patologii. Wody te są najczęściej wykorzystywane przez obiekty uzdrowiskowe, sanatoryjne i hotelowe w leczeniu przewlekłych stanów zapalnych narządów ruchu oraz obwodowego układu nerwowego. Wody mineralne to jednak nie jedyny atut gminy. Solec – Zdrój jest ekologiczną oazą dla uprzemysłowionych regionów kraju. Gmina może poszczycić się najczystszym powietrzem w województwie, ponadto na jej terenie usytuowany jest prywatny park zdrojowy obejmujący powierzchnie zadrzewione, solaria oraz zalew wodny. Park przylega bezpośrednio do 120 ha kompleksu lasu sosnowego, co daje możliwość naturalnych inhalacji powietrzem nasyconym olejkami eterycznymi. Wszystkie te walory sprawiają, że gmina gości corocznie około 270 tysięcy osób.

Niepełnosprawność jednak dotyczy nie tylko kuracjuszy, ale także mieszkańców gminy (około 1500 osób z 5083 stałych mieszkańców posiada orzeczenie o niepełnosprawności), a prawie 80% uczniów szkół podstawowych z terenu gminy wymaga rehabilitacji z powodu wad rozwojowych (płaskostopie, skolioza, zła przemiana materii).

3. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

1. osób trwale i czasowo niepełnosprawnych;
2. rodzin, których członkiem jest osoba niepełnosprawna;
3. jednostki samorządu terytorialnego;
4. instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
5. pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne;
6. jednostek organizacyjnych gminy.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie na rzecz wszystkich mieszkańców Gminy Solec – Zdrój i na jej terenie.

5. PARTNERZY PROGRAMU

- a. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu - Zdroju,
- b. Powiatowy Urząd Pracy w Busku – Zdroju,
- c. Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy,
- d. Placówki służby zdrowia funkcjonujące na terenie gminy,
- e. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- f. Organizacje pozarządowe.

6. CELE PROGRAMU

Celem głównym programu jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej oraz wyrównywanie szans we wszystkich dziedzinach i płaszczyznach życia publicznego.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania i komunikowania, w tym likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i komunikacyjnych,
- Zwiększenie dostępu do leczenia i opieki medycznej, w tym rehabilitacji i usług socjalno – opiekuńczych,
- Tworzenie warunków aktywności społecznej osób niepełnosprawnych jako podstawy integracji społecznej,
- Dążenie do wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacji,
- Usługi i instrumenty rynku pracy wspierające aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania, w tym likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i cyfrowych.

1. Wydzielanie i oznakowanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach i przy budynkach użyteczności publicznej.
2. Pozyskiwanie środków PFRON w ramach programów celowych na likwidację barier.
3. Przestrzeganie przepisów ustawy Prawo budowlane w zakresie likwidacji barier architektonicznych przy nowo powstałych, remontowanych i modernizowanych obiektach.
4. Likwidacja barier w obiektach użyteczności publicznej w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się,
5. Likwidacja barier komunikacyjnych poprzez dostosowanie stron internetowych oraz aplikacji mobilnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zwiększenie dostępu do leczenia i opieki medycznej, w tym rehabilitacji i usług socjalno – opiekuńczych.

1. Wspieranie procesu leczenia i rehabilitacji poradnictwem i wsparciem specjalistów, w szczególności pedagoga, terapeuty i pracowników socjalnych oraz samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie programów prozdrowotnych: profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących zmniejszenia ryzyka wystąpienia chorób lub zdarzeń prowadzących do niepełnosprawności.
3. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z rehabilitacji i usług rehabilitacyjnych jak najbliżej miejsca zamieszkania.
4. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez przyznanie pomocy na cele zdrowotne i

socjalne.

5. Zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom chorym, niepełnosprawnym, pozbawionym opieki rodziny.
6. Kierowanie i współfinansowanie pobytu osób niepełnosprawnych niemogących samodzielnie funkcjonować w domach pomocy społecznej.
7. Wykorzystanie pracy socjalnej w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej w usamodzielnieniu się, aktywizowanie do samodzielnego rozwiązywania problemów życiowych.
8. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w warsztatowej terapii zajęciowej niepełnosprawnym mieszkańcom gminy.
9. Wspieranie działalności Klubu Seniora.
10. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w oparciu o środki PFRON w zakresie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, likwidacji barier funkcjonalnych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
11. Realizacja programów finansowanych ze środków PFRON, mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji.
12. Realizacja projektów dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych, współfinansowanych ze środków europejskich w ramach Programów Operacyjnych.

Tworzenie warunków aktywności społecznej osób niepełnosprawnych jako podstawy integracji społecznej.

1. Organizacja i współorganizacja imprez kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, turystycznych o charakterze integracyjnym dla osób niepełnosprawnych.
2. Wspieranie realizacji projektów i inicjatyw popularyzujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych.
3. Popularyzowanie wśród osób niepełnosprawnych form aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez organizowanie akcji promocyjnych.
4. Propagowanie wiedzy o niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży poprzez pogadanki, warsztaty, uczestnictwo w programach profilaktycznych.

Dążenie do wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacji.

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dojazdu zorganizowanego do placówek oświatowych.
2. Zapewnienie ciągłości kształcenia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej na wszystkich poziomach edukacji.

Usługi i instrumenty rynku pracy wspierające aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych

zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

1. Zapewnienie wygodnego dostępu do informacji na temat możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
2. Podejmowanie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się w aktywne życie zawodowe poprzez:
  - Przygotowywanie przez doradcę zawodowego Indywidualnych Planów Działania,
  - Organizowanie szkoleń zawodowych,
  - Organizację staży,
  - Pośrednictwo pracy,
3. Wspieranie działań sprzyjających rozwojowi otwartego rynku pracy przyjaznego osobom niepełnosprawnym poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Gminny Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych będzie finansowany z następujących źródeł:

1. Budżet państwa,
2. Środki własne gminy,
3. Środki PFRON,
4. Środki Narodowego Funduszu Zdrowia,
5. Środki pomocowe Unii Europejskiej,
6. Dotacje i granty.

8. INSTYTUCJE WSPARCIA REALIZUJĄCE ZADANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Solec – Zdrój będą realizowane przez przedstawicieli instytucji zarówno tych powołanych do pracy nad poprawą jakości życia osób niepełnosprawnych, jak i tych, których działania skierowane są do ogółu mieszkańców.

- Urząd Gminy w Solcu – Zdroju
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu – Zdroju
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Busku – Zdroju
- Powiatowy Urząd Pracy w Busku – Zdroju
- Placówki oświatowe z terenu gminy
- Placówki służby zdrowia
- PFRON
- Organizacje pozarządowe
- Parafie z terenu gminy.

9. OCZEKIWANE REZULTATY

Oczekiwanym efektem realizacji programu jest poszerzenie dostępu osób niepełnosprawnych do życia społecznego, kulturalnego, politycznego oraz rynku pracy i edukacji. Ważną kwestią jest stworzenie funkcjonalnego oraz dostosowanego do potrzeb środowisk osób niepełnosprawnych systemu informacji, w szczególności zmiana postaw społeczeństwa, instytucji oraz samych osób niepełnosprawnych. W kwestii ukierunkowania na wsparcie instytucji i partnerów efektem realizacji Programu będzie poprawa skuteczności funkcjonowania tych podmiotów, zwiększenie ich oferty, lepsza koordynacja działań, zdecydowanie większa otwartość na problemy wynikające z wykluczenia społecznego oraz upowszechnienie rozwiązań służących integracji zawodowej i społecznej oraz wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych.

10. WDRAŻANIE

Za realizację Programu odpowiedzialny będzie Referat Organizacyjny, Promocji i Kultury Urzędu Gminy w Solcu – Zdroju.

11. MONITORING

Nieodzownym elementem wdrażania Programu jest jego monitoring i ewaluacja. Realizacja Programu umożliwi uruchomienie procesu usystematyzowania pomocy, zrjonalizowanie wydatkowania środków oraz ułatwi trafne podejmowanie działań organizacyjnych. Realizacja szczegółowych zadań Programu uzależniona będzie od efektów w pozyskiwaniu środków finansowych.

Monitoring i ocena przebiegu realizacji Programu wykonywana będzie przez Referat Organizacyjny, Promocji i Kultury w oparciu o dane przekazane przez Partnerów realizacji Programu.